

АНОТАЦІЯ

Литвинюк Є.І. Цифровізація послуг архітектурно-будівельного контролю на регіональному рівні: теоретико-правовий аспект. – Кваліфікаційна наукова праця та правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Національний університет «Одеська політехніка», МОН України, Одеса, 2026.

Дослідження присвячено теоретико-правовим аспектам цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю на регіональному рівні в Україні.

У *вступі* до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету і завдання дослідження, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Розкрито наукове та практичне значення дослідження. Наведено особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації та публікації.

Перший розділ присвячено теоретичним основам цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю в Україні. У ньому розкрито сучасні підходи до цифровізації державного управління, окреслено понятійно-термінологічний апарат, зокрема визначено сутність цифровізації, електронного врядування, цифрового уряду та їх ролі у трансформації публічних послуг. Проаналізовано вплив цифрових технологій на оптимізацію управлінських рішень, підвищення прозорості, ефективності та зниження корупційних ризиків у сфері архітектурно-будівельного контролю. Особливу увагу приділено нормативно-правовому забезпеченню цифровізації, зокрема впровадженню Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, електронного документообігу, автоматизації процедур та інтеграції з державними реєстрами. Розглянуто основні принципи цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю: зручність, прозорість, автоматизація, відстежуваність, інтеграція,

підвищення відповідальності, запобігання корупції та публічний доступ до інформації. Окремо проаналізовано міжнародний досвід цифровізації у сфері архітектурно-будівельного контролю, зокрема моделі e-Permitting, інтеграцію BIM-технологій, залучення приватних експертів, стандартизацію процедур та впровадження електронних платформ у країнах ЄС, Великій Британії, Франції, Німеччині, Ірландії, Норвегії та Сінгапурі. Узагальнено, що цифровізація є ключовим чинником підвищення якості, прозорості та ефективності державного управління у сфері будівництва, а також інтеграції України у європейський цифровий простір.

У другому розділі дослідження здійснено комплексний аналіз правового регулювання цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю в Україні. Розглянуто основні законодавчі акти, що визначають порядок надання цифрових послуг у будівельній сфері, зокрема Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», низку підзаконних актів, а також стратегічні документи цифрової трансформації. Визначено, що цифровізація архітектурно-будівельного контролю є складним багаторівневим процесом, який охоплює автоматизацію процедур, впровадження електронного документообігу, створення єдиних електронних реєстрів та інтеграцію державних платформ, таких як ЄДЕССБ та портал «Дія». Окрему увагу приділено етапам реформування галузі, починаючи з прийняття нової редакції профільного закону у 2011 році, подальшого спрощення дозвільних процедур, розвитку електронних сервісів, розширення повноважень місцевих органів, а також впровадження механізмів автоматизованої перевірки документації та електронної взаємодії між учасниками будівельного процесу.

Здійснено аналіз проблем, що виникли у зв'язку зі скасуванням пайової участі у розвитку інфраструктури, а також визначено ризики, пов'язані з недостатньою регламентацією процедур підключення до інженерних мереж, що спричиняє корупційні ризики та ускладнює реалізацію будівельних проєктів.

Окреслено комплекс заходів для підвищення ефективності архітектурно-будівельного контролю, зокрема вдосконалення механізмів відповідальності, підвищення прозорості процедур, впровадження інструментів автоматизації та розширення доступу до даних. Особливу увагу приділено принципам правових та етичних норм цифровізації, серед яких прозорість, підзвітність, справедливість, захист персональних даних та боротьба з корупцією. Проаналізовано сучасний стан галузі в умовах воєнного стану, коли спостерігається баланс між дерегуляцією та дотриманням базових вимог безпеки, а також гнучкість процедур для забезпечення швидкого реагування на виклики та ефективної відбудови.

Окремий підрозділ присвячено питанням захисту даних у цифровізованому архітектурно-будівельному контролі. Досліджено національні та міжнародні правові механізми захисту персональних даних, зокрема у контексті впровадження GDPR та участі України у програмі «Цифрова Європа». Визначено необхідність удосконалення законодавства щодо захисту даних, впровадження криптографічних технологій, багатофакторної аутентифікації, анонімізації та централізованого управління реєстрами. Запропоновано механізми моніторингу та аудиту доступу до даних, а також відповідальність за порушення захисту даних у цифрових платформах. Зроблено висновок, що ефективна цифровізація послуг архітектурно-будівельного контролю можлива лише за умови комплексного правового забезпечення, інтеграції сучасних технологій, підвищення рівня захисту даних та дотримання принципів прозорості й підзвітності у взаємодії між державою, бізнесом і громадянами.

У *третьому розділі* дослідження здійснено комплексний аналіз шляхів впровадження цифровізації архітектурно-будівельного контролю на регіональному рівні в Україні. Окреслено сучасний стан цифровізації у сфері архітектурно-будівельного контролю, зокрема розглянуто впровадження ЄДЕССБ, BIM-технологій, електронних реєстрів, IoT, блокчейну, хмарних

сервісів та автоматизованих систем моніторингу в провідних регіонах, таких як Київ, Львівська область, Дніпро та Одеса. Визначено, що регіональні програми цифровізації сприяють підвищенню прозорості, ефективності, відкритості та мінімізації корупційних ризиків, але їхній рівень впровадження суттєво залежить від фінансування, інфраструктури, цифрової грамотності кадрів та адміністративних можливостей. Особливу увагу приділено аналізу проблемних питань: недостатнього фінансування, низького рівня автоматизації у східних регіонах, відсутності інтегрованих платформ, технічних бар'єрів, а також неузгодженості нормативно-правової бази. Запропоновано системні заходи для подолання цих викликів, зокрема збільшення інвестицій у цифрову інфраструктуру, створення регіональних центрів підвищення кваліфікації, розробку єдиних стандартів інтеграції платформ та активізацію міжнародної технічної допомоги.

Також розглянуто особливості впровадження цифрових технологій у наданні послуг архітектурно-будівельного контролю на рівні регіону. Проаналізовано роль електронного документообігу, геоінформаційних систем, онлайн-платформ, безконтактних адміністративних послуг через ЦНАП, автоматизації перевірок, використання БПЛА, блокчейну, IoT, III, AR/VR, робототехніки та хмарних технологій. Підкреслено значення впровадження BIM-технологій для підвищення якості проєктування, автоматизації перевірок, інформаційної відкритості та синхронізації процесів між усіма учасниками будівництва. Наведено приклади використання цифрових інструментів для підвищення ефективності моніторингу, зниження ризиків та забезпечення прозорості на всіх етапах життєвого циклу об'єкта.

Визначено ключові напрями розвитку цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю на регіональному рівні в умовах відновлення країни. Проаналізовано проблеми централізації, відсутності дієвих регіональних інституцій, обмеження повноважень органів місцевого самоврядування та ризики

корупції. Запропоновано реформу розподілу повноважень між центральними та місцевими органами, законодавче закріплення багаторівневої системи контролю, удосконалення просторового планування, скасування обмежень на проведення контрольних заходів у воєнний час та повну цифровізацію процесів. Окреслено перспективні кроки: розробка мобільних додатків для моніторингу будівництва, впровадження ШІ-алгоритмів для аналізу ризиків, створення регіональних цифрових хабів із доступом до 3D-моделювання, збільшення фінансування цифрової інфраструктури, удосконалення законодавства щодо електронного документообігу, залучення міжнародних партнерів для трансферу технологій та підвищення цифрової грамотності. Узагальнено, що цифровізація архітектурно-будівельного контролю на регіональному рівні є ключовим чинником для прозорого, ефективного та інноваційного відновлення інфраструктури України, а також для формування сучасної системи управління містобудівною діяльністю, яка відповідає європейським стандартам і викликам післявоєнного розвитку. Наукові результати дослідження дали змогу сформулювати висновки та рекомендації, які мають теоретичне та практичне значення.

Ключові слова: цифровізація, архітектурно-будівельний контроль, електронний документообіг, прозорість, ЄДЕССБ, BIM-технології, ШІ-алгоритми, публічні послуги, захист даних, цифрова грамотність, повоєнне відновлення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, які відображають основні результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Литвинюк Є.І., Інновації послуг в державних електронних сервісах архітектурно будівельного контролю (нагляду). Публічне управління і адміністрування в Україні, Випуск 39/2024, С. 162-165. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/39-2024>

2. Литвинюк Є.І., Трансформація компетенцій державних службовців у контексті розвитку цифрових інструментів державного управління. Таврійський науковий вісник №6/2023, С.54-61. URL: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/483/446>
3. Литвинюк Є.І., Архітектурчано-будівельний контроль в умовах цифровізації та реформування сусний огляд. Аспекти публічного управління Том 11 №3 2023, С.126-132. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1023/1002>
4. Литвинюк Є.І., Діджиталізація архітектурно-будівельного контролю: теоретичний аспект. Наукові інновації та передові технології, Серія «Управління та адміністрування» №5 (19) 2023, С. 93-103. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/4597/4621>
5. Литвинюк Є.І., Цифрова трансформація архітектурно-будівельного контролю. Наукові перспективи. Актуальні питання у сучасній науці № 10 (16)2023,С.240-256.URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/6773>
6. Литвинюк Є.І., Впровадження цифровізації архітектурно-будівельного контролю: регіональні аспекти у відновленні України. Наукові інновації та передові технології, Серія «Управління та адміністрування» № 12 (52) 2025, С. 196 - 211. URL:<https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/33148>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації :

1. Lytvyniuk I.E. Digitalization of architectural and construction control: theoretical aspect. Наукові перспективи, сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку, Матеріали XXXVIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції (07 листопад 2023 року, м. Брно (Чехія) дистанційно)С.25-30;URL:<http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-38.pdf>

2. Литвинюк Є.І., Вплив цифровізації на трансформаційні процеси у архітектурно-будівельному контролі. Репозиторій НТУ «ХП», Труды XIV-ої Міжнародної науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард 2023» 26 грудня 2023 р. – 2023, С.187-189;URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/items/6eb6f370-04f3-41f1-9dd8-6ca8bdda65b5>

3. Литвинюк Є.І., Цифрова трансформація послуг Архітектурно-будівельного контролю. Державний біотехнологічний Університет; Труды VIII-ої Міжнародної науково-практична конференція «Управління розвитком соціально-економічних систем» 21-22 березня 2024 року,м.Харків;С.573-576;URL:<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/conf-22-23-03-24-mater-p1.pdf>

4. Литвинюк Є.І., Цифрова трансформація послуг Архітектурно-будівельного контролю. Державний університет “Житомирська Політехніка” Матеріали Науково-практичної конференція за міжнародною участю. Штучний інтелект як інструмент професіоналізації публічної служби, 22 березня 2024 року; (Слайд) С.44. URL: <https://online.fliphtml5.com/eiufp/lybu/#p=46>

5. Литвинюк Є.І., Трансформація архітектурно-будівельного контролю під впливом цифровізації, матеріали X-ї Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ» (16 листопад 2023м.Умань);URL:<https://econom.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/2023-Prohrama-konferentsiji.pdf>

6. Литвинюк Є.І. Міжнародний досвід цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю та нагляду, збірник наукових праць «Актуальні проблеми публічного управління та права» 24 Березня 2025 року;С.75-

80.URL:<https://repository.sspu.edu.ua/items/1ef8e896-0da1-4c91-9002-4d1f41ca7303>

7. Литвинюк Є.І. Теоретичні аспекти цифровізації державного управління: виклики та перспективи, LXII Міжнародна науково-практична конференція «Modern aspects of the modernization of science: state, problems, development trends» м. Шумен (Болгарія), 7 листопада 2025; С. 18-22.URL:<https://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-62.pdf>

8. Литвинюк Є.І. Виклики та перспективи цифровізації послуг архітектурно-будівельного контролю в Україні, 3-тя Міжнародно наукова практична конференція «Innovative Approaches in Modern Science and Technology» м. Лісабон, Португалія, 12 листопада 2025; С.328-332. URL:https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/11/Lisbon_Portugal_12.11.25.pdf

9. Литвинюк Є.І. Цифровий контроль у будівництві: регіональний вимір. 2-га Всеукраїнська наукова конференція аспірантів, здобувачів та молодих вчених. Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання. Національний університет «Львівська політехніка» 25 квітня 2025 С. 68-71.URL:<https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27470/zbirnik-tez-2025-iadu.pdf>

10. Литвинюк Є.І. Нормативно-правові засади цифровізації архітектурно-будівельного контролю в Україні. 2-га Міжнародна науково-практична конференція «Global Trends in Science: Research, Innovation and Development» м. Варна, Болгарія. С. 92-94.URL:https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2025/09/Varna_Bulgaria_29.09.25.pdf

11. Литвинюк Є.І. Цифрові технології в Архітектурно-будівельному контролі. XXII Міжнародна науково-практична конференція «Конкурентоспроможність національної економіки» КНУ ім. Тараса Шевченка, м.Київ 2025. С. 177-180.

URL:<https://drive.google.com/file/d/1jjyrz72iQuJpKpksPBl2sUxRAvhutz4/view?usp=sharing>

12. Литвинюк Є.І. Еволюція концепцій цифрового врядування та їхній вплив на систему архітектурно-будівельного контролю. LXI Міжнародна науково-практична конференція «Modern aspects of the modernization of science: state, problems, development trends», м.Бургас, Болгарія 2025. С.24-26.

URL:<https://drive.google.com/file/d/1LCMhBwGzs1uWQUzUA5BGDGNhbaunVIdX/view?usp=sharing>

13.Литвинюк Є.І. Цифрова трансформація архітектурно-будівельного контролю: правове забезпечення. XVI міжнародна науково-практичну конференція Управління проектами: проєктний підхід в сучасному менеджменті.С.165-

170.URL:<https://drive.google.com/file/d/1sNd2RqhpcBTWSpS7RXefhmSW0eVYlnGr/view>

14.Литвинюк Є.І. Цифровізація архітектурно-будівельного контролю як інструмент підвищення прозорості та ефективності державного управління. 2-га Міжнародна науково-практична конференція «Advanced Technologies in Scientific Research» Роттердам, Нідерланди. С.271-275. URL:https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/11/Rotterdam_Netherlands_19.11.25.pdf

15.Литвинюк Є.І. Концептуальні напрямки цифрової трансформації послуг архітектурно-будівельного контролю в умовах відновлення країни. 3-тя Міжнародна науково-практична конференція «Science and Information Technologies in the Modern World» С. 85-89. URL:https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/10/Athens_Greece_01.10.25.pdf